

มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมสถานพยาบาลในการทำศัลยกรรมความงาม
Legal Measure for Controlling Cosmetic Surgery Clinic in
Cosmetic Surgery

ปริดา ฐูปแก้ว

นักศึกษาปริญญาโท คณะนิติศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

โทร.082-464-2919, E-mail: parida.thu@stu.nida.ac.th

วริยา ล้ำเลิศ

ที่ปรึกษางานวิจัย คณะนิติศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

โทร.095-489-5445, E-mail: starboom14@hotmail.com

Parida Thoopkaew

Graduate student, Faculty of Law, National Institute of Development Administration

Wariya Lamlert

Advisor, Faculty of Law, National Institute of Development Administration

รับเข้า: 24 มิถุนายน 2562 แก้ไข: 21 กรกฎาคม 2562 ตอรับ: 31 กรกฎาคม 2562

บทคัดย่อ

จากการศึกษาวิจัยเพื่อให้ทราบปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมการทำศัลยกรรมความงาม สถานที่ เครื่องมือ เครื่องใช้ในการทำศัลยกรรมความงาม เพื่อหามาตรการที่เหมาะสมในการกำหนด มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมสถานที่ทำศัลยกรรมความงามและนำผลที่ได้ไปเสนอแนะเพื่อ ปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมสถานที่ทำศัลยกรรมความงาม โดยศึกษาจากกฎหมายที่ เกี่ยวข้องกับการควบคุมการทำศัลยกรรมความงามของประเทศไทยและต่างประเทศ

การประกอบกิจการศัลยกรรมความงามตามพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ.2541 ที่ใช้บังคับใน ปัจจุบันขาดเนื้อหากฎหมายในการกำหนดแยกประเภทสถานพยาบาลเพื่อการศัลยกรรมความงาม โดยเฉพาะ ทำให้สถานที่ประกอบกิจการศัลยกรรมความงาม ต้องไปใช้มาตรการ ลักษณะการบริการ เครื่องมือ เครื่องใช้ ตามที่กำหนดไว้สำหรับสถานพยาบาลประเภทเพื่อประกอบวิชาชีพเวชกรรม ซึ่ง ยังไม่เพียงพอต่อความปลอดภัยของผู้มาเข้ารับการทำศัลยกรรมความงาม เพราะสถานที่ประกอบการ เพื่อศัลยกรรมความงามควรจะต้องมีการจัดหามาตรการมาควบคุมเป็นพิเศษ จึงเห็นควรกำหนดให้มี ลักษณะพิเศษแยกต่างหากจากสถานพยาบาลประเภทอื่นเช่นเดียวกับมลรัฐนิวเซาท์เวลส์ ออสเตรเลีย เพื่อให้มีมาตรฐานดียิ่งขึ้น ลดความเสี่ยง ความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นไม่ว่าจะจากการติดเชื้อ การกู้ชีพ

การขาดเครื่องมือ เครื่องใช้ที่จำเป็น นอกจากนี้ในประเทศไทยการดำเนินการของแพทย์ที่เกี่ยวข้องกับการทำศัลยกรรมความงามให้แก่ผู้เข้ารับบริการ แพทย์ที่ไม่ได้จดทะเบียนทางศัลยกรรมตกแต่งก็สามารถดำเนินการทำศัลยกรรมความงามได้ เนื่องจากไม่มีกฎหมายกำหนดห้ามไว้ ซึ่งสำหรับเรื่องคุณสมบัติของแพทย์ในการทำศัลยกรรมความงามมลรัฐนิวเซาท์เวลส์ ออสเตรเลีย และมลรัฐฟลอริดา สหรัฐอเมริกา ก็ไม่ได้มีการกำหนดคุณสมบัติของแพทย์เช่นเดียวกับประเทศไทย แต่ถึงกระนั้นก็มีกำหนดแนวทางของแพทย์ที่ประกอบกิจการศัลยกรรมความงามที่ต้องปฏิบัติตามไว้อย่างน่าสนใจยิ่ง

คำสำคัญ: กฎหมาย สถานพยาบาล ศัลยกรรมความงาม

Abstract

The purposes of this study were to study legal problems relating to the control of cosmetic surgery, locations, tools for cosmetic surgery, to study appropriate measure for determining legal measure in controlling cosmetic surgery locations, and to bring the results for suggesting to improve the law about the control of cosmetic surgery clinic to be appropriate by studying the laws that related to the control of cosmetic surgery in Thailand and abroad. The results were found that cosmetic surgery business in accordance with the Health Facility Act, B.E.2541, which was currently in force, there is a lack of legal content for the classification of medical facilities for cosmetic surgery, so cosmetic surgery clinic must take measures, characteristics of service, equipment as specified for a medical facility for the medical profession, which was not enough for the safety of those who came to cosmetic surgery because cosmetic surgery clinics should have special measures to control. Therefore, it should be specially determined as New South Wales and Australia, to have a better standard, reduce the risk of damage that may occur, whether from infection, resuscitation, lack of necessary tools and appliances, for the operation of doctors who involved in cosmetic surgery for service recipients in Thailand, doctors who did not graduate in cosmetic surgery could perform cosmetic surgery because there was no law prohibiting. The qualifications of doctors in cosmetic surgery of the state of New South Wales, Australia and the US state of Florida, it was found that there was no determination doctor's qualifications same as in Thailand. However, there were also guidelines for doctors who operated cosmetic surgery business that must be followed in an interesting manner.

Keywords: law, medical facility, cosmetic surgery

บทนำ

ปัจจุบันการทำศัลยกรรมความงามถือเป็นเพียงเรื่องธรรมดา มีการก่อตั้งสถานประกอบกิจการศัลยกรรมความงามจำนวนมากเพื่อตอบสนองกับความต้องการของประชาชน การทำศัลยกรรมความงามมีปัจจัยหลาย ๆ อย่างที่อาจจะก่อให้เกิดความผิดพลาดมีความเสี่ยง บางรายเสียโฉม บางรายถึงแก่ชีวิต จากสถิติพบที่มีการร้องเรียนว่าได้รับความเสียหายจากการใช้บริการสถานเสริมความงามและศัลยกรรมความงามเพิ่มมากขึ้นทุกปี สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) ได้เผยแพร่ข้อมูลร้องเรียนตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม - 19 ตุลาคม 2558 มีทั้งสิ้น 355 คน เพิ่มขึ้นจากปี 2557 ที่มีการร้องเรียน 158 คน แบ่งเป็นความเสียหายจากคลินิกศัลยกรรมเสริมความงาม 81 คน (ไทยพีบีเอส, 2558: ออนไลน์)

จากการศึกษาเพื่อหาปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับมาตรการควบคุมสถานประกอบกิจการศัลยกรรมความงามตามพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ.2541 และพระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ.2525 พบว่า ประเทศไทยขาดเนื้อหากฎหมายมาตรการควบคุมสถานประกอบกิจการศัลยกรรมความงามโดยเฉพาะ ทำให้ต้องไปใช้มาตรการ ลักษณะการบริการ เครื่องมือ เครื่องใช้ ตามที่กำหนดไว้สำหรับสถานพยาบาลประเภทเพื่อประกอบวิชาชีพเวชกรรม ซึ่งการกำหนดเกี่ยวกับสถานที่ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ไม่สอดคล้องกับความจำเป็นมาตรฐานขั้นต่ำ ไม่เพียงพอต่อความปลอดภัยของผู้มาเข้ารับการทำศัลยกรรมความงาม นอกจากนี้ในเรื่องบุคลากรทางการแพทย์ ไม่มีการกำหนดเกี่ยวกับการควบคุมการทำศัลยกรรมความงามของแพทย์ ดังนั้นแพทย์ทั่วไปสามารถทำศัลยกรรมความงามได้ไม่จำเป็นต้องดำเนินการโดยศัลยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเท่านั้น

ทั้งนี้ได้นำกฎหมายที่เกี่ยวกับการควบคุมการทำศัลยกรรมความงามของมลรัฐนิวเจอร์ซีย์ ออสเตรเลีย และมลรัฐฟลอริดา สหรัฐอเมริกา มาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับกฎหมายของประเทศไทย และนำข้อมูลด้านต่าง ๆ ที่ได้จากการค้นคว้า รวมถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น มาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมกับสังคมและบริบทของประเทศไทยในการกำหนดมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมสถานที่ทำศัลยกรรมความงาม อันเป็นการช่วยลดปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ในขณะเข้าทำการศัลยกรรมและในช่วงที่ยังคงต้องพักฟื้น และเพื่อให้เกิดความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อหาปัญหาทางกฎหมาย และการบังคับใช้ ทฤษฎี และกฎหมายภายในประเทศกับการควบคุมการทำศัลยกรรมความงาม สถานที่ เครื่องมือ เครื่องใช้ในการทำศัลยกรรมความงามของประเทศไทย
2. เพื่อเปรียบเทียบกฎหมายที่เกี่ยวกับการควบคุมการทำศัลยกรรมความงามของมลรัฐนิวเจอร์ซีย์ ออสเตรเลีย และมลรัฐฟลอริดา สหรัฐอเมริกา วิเคราะห์เปรียบเทียบกับประเทศไทย

3. เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้ามาวิเคราะห์ปัญหาในการกำหนดหลักเกณฑ์ มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมสถานที่ทำศัลยกรรมความงาม

4. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการกำหนดหลักเกณฑ์ มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมสถานที่ทำศัลยกรรมความงาม เพื่อมุ่งคุ้มครองและลดปัจจัยเสี่ยงจากการทำศัลยกรรมความงามที่อาจก่อความเสียหายขึ้นแก่ประชาชน

วิธีการวิจัย

ศึกษาโดยวิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary Legal Research) ศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎีทางกฎหมาย หนังสือ คำอธิบาย บทความ บทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องเชิงเอกสาร รวมทั้งข้อมูลเอกสารที่ปรากฏในรูปแบบข้อมูลสื่อทางอิเล็กทรอนิกส์ รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง มาเปรียบเทียบระหว่างกฎหมาย แนวคิดและข้อมูลทางการแพทย์เกี่ยวกับศัลยกรรมความงามของประเทศไทยกับต่างประเทศ

ผลการวิจัย

จากการที่ได้ทำการศึกษา ค้นคว้า แนวคิด ทฤษฎี ข้อมูลทางการแพทย์ และบทบัญญัติกฎหมายของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับสถานประกอบกิจการศัลยกรรมความงาม ซึ่งวิเคราะห์เปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศ ได้ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ปัญหากฎหมายประเทศไทยกับการขาดหลักเกณฑ์ มาตรการควบคุมสถานประกอบกิจการศัลยกรรมความงาม

บุคคลทุกคนล้วนเป็นผู้บริโภคทั้งสิ้น ประกาศสิทธิพื้นฐานของผู้บริโภค (Consumer Bill of Rights) 8 ประการ ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ยึดหลักดังกล่าว ที่รัฐบาลจะต้องมีความรับผิดชอบต่อผู้บริโภคในการใช้สิทธิของเขาเหล่านั้นแล้ว จะต้องมีการดำเนินการของฝ่ายปกครองเพิ่มขึ้นเพื่อปกป้อง ดูแลสิทธิทั้งหลายที่บรรดาผู้บริโภคมีอยู่ ไม่ว่าจะเป็ นสิทธิที่จะเรียกร้องนโยบายของรัฐ สิทธิที่จะได้รับค่าชดเชยความเสียหายจากบริการที่ไม่มีคุณภาพ สิทธิที่จะอยู่ในสังคมแวดล้อมที่สะอาด สิทธิที่จะได้รับความรู้ สิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยจากผลิตภัณฑ์กรรมวิธีผลิตและการบริการ เพื่อคุ้มครองผู้บริโภคในระยะยาวให้ได้รับความปลอดภัย (องค์การอิสระเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคภาคประชาชน, 2557: ออนไลน์)

สถานพยาบาลของประเทศไทยอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. 2541 (2541: 32 - 47) ซึ่งตามคำนิยามในมาตรา 4 ได้ให้คำนิยามของสถานพยาบาลไว้ว่า สถานที่รวมตลอดถึงยานพาหนะซึ่งจัดไว้เพื่อการประกอบโรคศิลปะตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบโรคศิลปะ การประกอบวิชาชีพเวชกรรมตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพเวชกรรม การประกอบวิชาชีพการพยาบาล และการผดุงครรภ์ ตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ การประกอบวิชาชีพทันตกรรมตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพทันตกรรม การประกอบวิชาชีพกายภาพบำบัดตามกฎหมายว่า

ด้วยวิชาชีพกายภาพบำบัด หรือการประกอบวิชาชีพเทคนิคการแพทย์ตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพเทคนิคการแพทย์ ทั้งนี้โดยกระทำเป็นปกติธุระไม่ว่าจะได้รับประโยชน์ตอบแทนหรือไม่ แต่ไม่รวมถึงสถานที่ขายยาตามกฎหมายว่าด้วยยา ซึ่งประกอบธุรกิจการขายยาโดยเฉพาะ หากพิจารณาจากคำนิยามดังกล่าวจะพบว่า สถานที่เพื่อประกอบการค้ากรรมความงามนั้นมิได้ถูกกำหนดให้อยู่ในความหมายของคำว่า สถานพยาบาล ตามคำนิยามของพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ.2541 หากพิจารณาจากพระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ.2525 (2525: 1 - 24) ซึ่งได้ให้คำนิยามความหมายของคำว่า วิชาชีพเวชกรรมไว้ว่า วิชาชีพที่กระทำต่อมนุษย์เกี่ยวกับการตรวจโรค การวินิจฉัยโรค การบำบัดโรค การป้องกันโรค การผดุงครรภ์ การปรับสายตาด้วยเลนส์สัมผัส การแทงเข็มหรือการฝังเข็มเพื่อบำบัดโรคหรือเพื่อระงับความรู้สึก และหมายรวมถึงการกระทำทางศัลยกรรม การใช้รังสี การฉีดยาหรือสาร การสอดใส่วัตถุใด ๆ เข้าไปในร่างกาย ทั้งนี้เพื่อการคุมกำเนิด การเสริมสวย หรือการบำรุงร่างกายด้วย จะพบว่าสถานที่เพื่อประกอบการค้ากรรมความงามนั้นถูกจัดรวมอยู่ในคำนิยามความหมายของสถานพยาบาลเพื่อประกอบวิชาชีพเวชกรรมตามพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ.2541 ด้วยเหตุนี้จึงต้องไปใช้มาตรการหลักเกณฑ์ ลักษณะและบริการ เครื่องมือ เครื่องใช้ของสถานเพื่อประกอบวิชาชีพเวชกรรมแทน เมื่อวิเคราะห์แล้วเห็นว่าในกรณีการค้ากรรมความงามหากเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉินขึ้น การกำหนดเครื่องมือ เครื่องใช้ ยาและเวชภัณฑ์ตามที่กฎกระทรวงกำหนดชนิดและจำนวนเครื่องมือ เครื่องใช้ยาและเวชภัณฑ์หรือยานพาหนะที่จำเป็นประจำสถานพยาบาล พ.ศ.2558 (2558: 33 - 49) กำหนดยังไม่เหมาะสม เพียงพอต่อความปลอดภัยของประชาชนในการใช้บริการในการกู้ชีพย่อมเป็นการยากที่จะแก้ไขสถานการณ์ต่าง ๆ ได้

สำหรับเรื่องนี้มีลรัฐนิวเซาท์เวลส์ ออสเตรเลีย มีการออกกฎหมายกำหนดประเภทสถานพยาบาล ลักษณะและบริการของสถานประกอบกิจการศัลยกรรมความงามโดยเฉพาะ Private Health Facilities Amendment (Cosmetic Surgery) Regulation 2016 (2016: online) และ Private Health Facilities Regulation 2010 (2010: online) โดยกำหนดให้สถานประกอบกิจการความงามจะต้องเป็นไปตามมาตรฐานว่าด้วยสถานประกอบกิจการประเภทวิสัญญีและประเภทที่มีการผ่าตัด และมีการกำหนดเครื่องมือเครื่องใช้ขั้นต่ำที่สถานประกอบกิจการศัลยกรรมความงามต้องจัดให้มีไม่มีไม่ได้ อาทิ 1. อุปกรณ์เกี่ยวกับการวิสัญญี 2. อุปกรณ์เพื่อการฟื้นฟูสภาพปกติและยาตามข้อแนะนำของวิทยาลัยวิสัญญีแพทย์ 3. ต้องมีเจ้าหน้าที่คอยช่วยเหลือวิสัญญีแพทย์ 4. ชุดอุปกรณ์ปลอดภัยสำหรับกระบวนการฉุกเฉิน 5. เครื่องตัดจี้ด้วยไฟฟ้า 6. ต้องจัดเตรียมที่พักแก่ผู้เข้ารับการรักษาผ่าตัด ไม่ว่าจะเป็นกรณีที่เข้ารับการรักษาและสามารถออกไปได้ภายในวันเดียว

ส่วนมลรัฐฟลอริดา สหรัฐอเมริกา (The 2017 Florida Statute, 2017: online) ไม่มีการแยกประเภทสถานพยาบาลเพื่อประกอบการค้ากรรมความงามเช่นเดียวกับประเทศไทย คือโรงพยาบาลและสำนักงานการผ่าตัด แต่ก็มีจุดที่แตกต่างที่น่าสนใจ คือ มีการกำหนดให้สถานพยาบาล

ที่มีการให้บริการผ่าตัด ต้องจัดให้มีอุปกรณ์ 1. ระบบโทรศัพท์ 2. จอติดตามการเดินของหัวใจ 3. เครื่องปั๊มหัวใจกู้ชีพ 4. เครื่องกระตุ้นหัวใจ 5. เครื่องช่วยหายใจและชุดท่อหายใจ ที่จะต้องพร้อมใช้งานตลอด (Code of Federal Regulations Title 42 Public Health Part 482.51, 2011: online) นอกจากนี้ยังมีการกำหนดว่าการผ่าตัดในสำนักงานการผ่าตัดต้องไม่ใช่การผ่าตัดที่ทำให้สูญเสียเลือดมากกว่าร้อยละ 10 ของปริมาณเลือดโดยประมาณของผู้ป่วย อีกทั้งมีการแบ่งระดับสำนักงานการผ่าตัดตามขนาดการผ่าตัดออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ 1) สำนักงานการผ่าตัดระดับ 1 จะเป็นการผ่าตัดในขั้นตอนย่อย ๆ เช่น การผ่าตัดไฟ หูด ซีสต์ การผ่าตัดก้อนไขมันที่นูนใต้ผิวหนังที่ทำการฉีดยาเฉพาะที่ 2) สำนักงานการผ่าตัดระดับ 2 ได้แก่ การผ่าตัดที่ระดับความรู้สึกของผู้ป่วยอยู่ในระดับปานกลางและยาระงับความรู้สึกในระดับปานกลาง การผ่าตัดไม่จำเป็นต้องมีการแทรกแซงเพื่อรักษาทางเดินหายใจ การบำรุงรักษาระบบหัวใจและหลอดเลือด เช่น การผ่าตัดดริตตีดวงทวาร การผ่าตัดไส้เลื่อน การดูดไขมันเนื้อผิว 4,000 cc สำนักงานการผ่าตัดระดับ 2 ต้องมีการทำข้อตกลงการในการถ่ายโอนกับโรงพยาบาลที่ได้รับใบอนุญาต โดยต้องมีระยะทางห่างกันไม่เกิน 30 นาทีในย้ายไปยังโรงพยาบาล 3) สำนักงานการผ่าตัดระดับ 2A คือ การผ่าตัดที่ระดับสำนักงานระดับที่ 2 โดยมีระยะเวลาการวางแผนสูงสุด 5 นาทีหรือน้อยกว่าและโอกาสในการเกิดภาวะแทรกซ้อนน้อย 4) สำนักงานการผ่าตัดระดับที่ 3 คือ การผ่าตัดที่ระดับระงับความรู้สึกอย่างลึกและผู้ป่วยไม่สามารถรู้สึกตัวได้ง่าย การทำงานของกล้ามเนื้อ หู คอ จมูก อาจทำให้ระบบหัวใจและหลอดเลือดบกพร่อง การใช้ยาระงับความรู้สึกเกี่ยวกับกระดูกสันหลังส่วนปลายหรือช่องท้อง (epidural anesthesia) ผู้ป่วยอาจต้องการความช่วยเหลือในการบำรุงรักษาทางเดินหายใจและการระบายอากาศที่เกิดขึ้นเองอาจไม่เพียงพอ

2. วิเคราะห์และเปรียบเทียบมาตรฐานการของประเทศไทยกับการอนุญาตให้ประกอบกิจการศัลยกรรมความงาม

สำหรับประเทศไทยสถานประกอบกิจการศัลยกรรมความงามถือรวมอยู่ในสถานพยาบาลเพื่อประกอบวิชาชีพเวชกรรม ด้วยเหตุนี้ในการอนุญาตจึงต้องใช้หลักเกณฑ์มาตรฐาน เงื่อนไขในการพิจารณาอนุญาตตามสถานพยาบาลเพื่อประกอบวิชาชีพเวชกรรม คล้ายคลึงกับส่วนมลรัฐฟลอริดา สหรัฐอเมริกา ที่ไม่มีการแยกประเภทสถานพยาบาลเพื่อการประกอบกิจการศัลยกรรมความงาม โดยเฉพาะ (Research Office Information Services Division, 2014: online) แต่สำหรับการขออนุญาตประกอบกิจการศัลยกรรมความงามของมลรัฐนิวเซาท์เวลส์ ออสเตรเลีย มีการกำหนดหลักเกณฑ์มาตรฐานเฉพาะสำหรับสถานประกอบกิจการศัลยกรรมความงามโดยเฉพาะ คือ ต้องผ่านเงื่อนไขมาตรฐานทั่วไป (NSW Government Health, 2010: online) อาทิ สภาพแวดล้อม สถานที่ต้องเป็นไปตามกฎหมายอาคารของประเทศออสเตรเลีย การบำรุงรักษาอาคาร สิ่งปลูกสร้าง สถานที่ อุปกรณ์และการจัดเก็บ ระบบสื่อสาร ความปลอดภัยด้านอัคคีภัยและเหตุฉุกเฉิน แผนการเกี่ยวกับภัยพิบัติ การสำรองไฟฟ้า ขยะและวัตถุอันตราย การกำหนดคุณสมบัติ จำนวนและประสบการณ์

เจ้าหน้าที่ การควบคุมการติดเชื้อ การต้องจัดให้มีโปรแกรมบริหารความเสี่ยง เป็นต้น เมื่อผ่านมาตรฐานทั่วไปแล้วจึงพิจารณาถึงมาตรการเฉพาะสำหรับสถานประกอบกิจการศัลยกรรมความงาม คือ ต้องปฏิบัติเช่นเดียวกับมาตรการสำหรับสถานที่เพื่อประกอบการวิสัญญีและสถานที่เพื่อการผ่าตัด

3. ปัญหากฎหมายกับการทำศัลยกรรมความงามของผู้ประกอบวิชาชีพแพทย์

แพทยสภาเป็นองค์กรวิชาชีพที่มีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลการประพฤติของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม (ขวัญชัย โชติพันธ์, 2558: 40) เช่นเดียวกับมลรัฐนิวเซาท์เวลส์ ออสเตรเลีย และมลรัฐฟลอริดา สหรัฐอเมริกา ที่ผู้ประกอบวิชาชีพแพทย์ถูกควบคุมดูแลโดยแพทยสภา

พระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ.2525 ได้กำหนดไว้ว่า ผู้จะดำเนินการทำศัลยกรรมความงามให้แก่ผู้อื่นได้นั้นต้องเป็นผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ซึ่งมีได้มีการกำหนดคุณสมบัติของแพทย์ที่สามารถดำเนินการทำศัลยกรรมความงามไว้ จึงส่งผลให้แพทย์ทั่วไปที่ได้ใบประกอบวิชาชีพเวชกรรมก็สามารถดำเนินการศัลยกรรมความงามให้แก่ผู้อื่นได้ไม่จำเป็นจะต้องเป็นแพทย์เฉพาะทางศัลยกรรมตกแต่ง (ผู้จัดการออนไลน์, 2561: ออนไลน์) อันมีลักษณะเช่นเดียวกันกับมลรัฐนิวเซาท์เวลส์ ออสเตรเลีย และมลรัฐฟลอริดา สหรัฐอเมริกา

อย่างไรก็ตามมลรัฐนิวเซาท์เวลส์ ออสเตรเลีย มีการกำหนดแนวทางในการปฏิบัติของแพทย์ที่ประกอบกิจการศัลยกรรมความงามหรือแพทย์ศัลยกรรมความงามให้ต้องยึดถือปฏิบัติ โดยมีการกำหนดรายละเอียด Guidelines for Registered Medical Practitioners Who Perform Cosmetic Medical and Surgical Procedures (NSW Government Health, 2016: online) ดังนี้

1) ขั้นตอนการแพทย์และศัลยกรรมความงาม หมายถึง การดำเนินงานและขั้นตอนอื่น ๆ เพื่อแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงลักษณะที่ปรากฏ สี ลักษณะของผิว โครงสร้างหรือตำแหน่งของร่างกาย โดยมีวัตถุประสงค์ที่มุ่งให้บรรลุตามความประสงค์ของผู้ป่วย

2) ขั้นตอนการศัลยกรรม คือ (ศัลยกรรมความงาม) เกี่ยวข้องกับการตัดได้ผิวหนัง เช่น การเสริมเต้านม ลดขนาดเต้านม การผ่าตัดเสริมจมูก การผ่าตัดดัดยกริ้วหน้าและการดูดไขมัน การศัลยกรรมหรือขั้นตอนที่อาจมีเหตุผลทางการแพทย์ เกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูแก้ไขหรือปรับปรุงรูปร่างและลักษณะของโครงสร้างร่างกายที่มีข้อบกพร่องหรือความเสียหายที่เกิดหรือได้รับบาดเจ็บ โรคการเจริญเติบโตหรือการพัฒนาสำหรับการทำงานหรือเหตุผลทางจิตวิทยา กรณีเหล่านี้ไม่ถือรวมอยู่ความหมายของการศัลยกรรมความงาม

3) แพทย์ต้องตระหนักถึงความขัดแย้งทางผลประโยชน์ที่อาจเกิดขึ้น ควรปฏิเสธหากเชื่อว่าจะไม่ได้เป็นประโยชน์ที่ดีที่สุดของผู้ป่วย การประเมินผู้ป่วยในการปรึกษาครั้งแรกควรได้ปรึกษากับแพทย์ที่เป็นผู้ดำเนินการผ่าตัดให้และประเมินเหตุผล แรงจูงใจของผู้ป่วยในการขอดำเนินการศัลยกรรม ในกรณีที่มีข้อบ่งชี้ทางจิตวิทยา แพทย์ควรส่งผู้ป่วยให้ได้รับการประเมินผลจากนักจิตวิทยาและแพทย์ควรหารือเกี่ยวกับตัวเลือกอื่น ๆ วิธีการทางการแพทย์อื่น ๆ

4) การดำเนินการศัลยกรรมความงามสำหรับผู้ป่วยอายุต่ำกว่า 18 ปี แพทย์จะต้องประเมินถึงความสามารถของผู้ป่วยในการให้ความยินยอม อีกทั้งก่อนกระบวนกรสำคัญผู้ที่อายุต่ำกว่า 18 ปี ทุกคนจะต้องถูกส่งต่อเพื่อให้จิตแพทย์ดำเนินการประเมินผล นอกจากนี้ผู้ป่วยที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ต้องมีระยะเวลารอคอยให้ใจเย็น คือ ช่วงระยะเวลาระหว่างการให้ความยินยอมและขั้นตอนการดำเนินการ โดยสำหรับขั้นตอนศัลยกรรมเล็ก ๆ น้อย ๆ ระยะเวลารอคอยให้ใจเย็นต้องอย่างน้อย 7 วัน สำหรับขั้นตอนที่สำคัญระยะเวลารอคอยให้ใจเย็นต้องไม่ต่ำกว่า 3 เดือน

5) ความยินยอม แพทย์ต้องให้ข้อมูลในสิ่งที่จะดำเนินการเขียนในภาษาธรรมดา โดยข้อมูลที่จะต้องแจ้ง ได้แก่ ขั้นตอนเกี่ยวข้องกับอะไร ผลลัพธ์ที่เป็นไปได้ของการศัลยกรรม ความเสี่ยงและภาวะแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้นเกี่ยวข้องกับการศัลยกรรม หลังให้คำปรึกษาแพทย์ควรได้รับความยินยอมอย่างน้อย 7 วันก่อนที่จะดำเนินการและยืนยันอีกครั้งในวันที่ดำเนินการศัลยกรรมโดยทำเป็นหนังสือ

ในการศัลยกรรมความงามที่ต้องมีการวิสัญญีร่วมด้วย “วิสัญญีแพทย์” ถือว่ามีส่วนสำคัญอย่างยิ่ง ประกาศราชวิทยาลัยวิสัญญีแพทย์แห่งประเทศไทย ฉบับที่ 4/2558 ไม่ได้มีการกำหนดว่าต้องเป็นวิสัญญีแพทย์เท่านั้นในการดำเนินการวิสัญญี ผู้ประกอบวิชาชีพแพทย์ที่ผ่านการอบรมตามหลักสูตรที่กำหนดก็สามารถดำเนินการได้ หรือพยาบาลที่ได้รับประกาศนียบัตรการอบรมในหลักสูตรวิสัญญีก็สามารถดำเนินการได้แต่ต้องดำเนินการภายใต้การควบคุมของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ซึ่งมลรัฐฟลอริดา สหรัฐอเมริกา มีลักษณะเช่นเดียวกับประเทศไทย แต่สำหรับมลรัฐนิวเซาท์เวลส์ ออสเตรเลียนั้น กำหนดให้สถานประกอบกิจการศัลยกรรมความงามต้องปฏิบัติตามไปตามมาตรการของสถานพยาบาลเพื่อประกอบวิสัญญีและการผ่าตัด ดังนั้นการศัลยกรรมความงามที่มีการวิสัญญีต้องปฏิบัติตามข้อแนะนำของวิทยาลัยวิสัญญีแพทย์และต้องดำเนินการโดยวิสัญญีแพทย์เท่านั้น อีกทั้งยังต้องจัดให้มีเจ้าหน้าที่คอยช่วยเหลือวิสัญญีแพทย์ด้วย

4. ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงภายในของสถานประกอบกิจการศัลยกรรมความงาม

หลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 ในหมวด 3 มาตรา 9 ที่กำหนดให้ส่วนราชการต้องจัดทำแผนปฏิบัติการไว้ล่วงหน้าและระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ.2544 กำหนดให้ส่วนราชการต้องมีการประเมินความเสี่ยงและปรับปรุงระบบการควบคุมภายใน เป็นการกำหนดในลักษณะกว้าง ๆ ตามที่ได้วางกรอบแนวทางไว้ ส่วนสถานพยาบาลเอกชนไม่ได้มีการกำหนดให้ต้องจัดให้มีการบริหารความเสี่ยง ย่อมทำให้ขาดการจัดการที่ดี ส่งผลเสียต่อการรักษามาตรฐานและยกระดับคุณภาพของการบริการ อีกทั้งในเรื่องป้องกันอันตราย อุบัติเหตุ การบาดเจ็บต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นแก่ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้ให้บริการนั้น

มลรัฐนิวเซาท์เวลส์ ออสเตรเลีย มีการกำหนดให้สถานพยาบาลทุกประเภทต้องจัดให้มีโปรแกรมบริหารความเสี่ยง แต่ไม่มีการกำหนดเงื่อนไข รายละเอียด ซึ่งมลรัฐฟลอริดา สหรัฐอเมริกา มีการกำหนดเงื่อนไข รายละเอียดของโปรแกรมบริหารความเสี่ยง ยกตัวอย่างเช่น 1. การตรวจสอบและวิเคราะห์สถิติและสาเหตุของเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ทั่วไปและเฉพาะเจาะจงต่อผู้ป่วย 2. การพัฒนามาตรการที่เหมาะสมเพื่อลดความเสี่ยงของเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์แก่ผู้ป่วย 3. ขั้นตอนการวางแผนและบริเวณที่ถูกต้องในการผ่าตัดเพื่อลดความเสี่ยงการผ่าตัดไม่ถูกต้องกับผู้ป่วย 4. หากมีเหตุการณ์เกี่ยวกับความตาย ความเสียหายของสมองหรือไขสันหลังอักเสบ การปฏิบัติงานของขั้นตอนการผ่าตัดไม่ถูกต้อง ผิดพลาด หรือไม่เกี่ยวข้องกับการวินิจฉัยของแพทย์หรือภาวะของผู้ป่วย การซ่อมแซมความเสียหายที่เกิดขึ้นกับผู้ป่วยจากการผ่าตัดที่ผ่านการแจ้งเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์แก่ผู้ป่วยแล้ว หากเกิดเหตุการณ์เหล่านี้จะต้องรายงานภายใน 15 วันหลังจากวันที่เกิดเหตุการณ์ ทั้งนี้ นอกจากโปรแกรมบริหารความเสี่ยงแล้วต้องจัดให้มีผู้จัดการด้านความเสี่ยง ซึ่งในส่วนนี้ได้มีการกำหนดคุณสมบัติขั้นต่ำของผู้จัดการด้านความเสี่ยงและกำหนดหน้าที่ให้ต้องปฏิบัติตาม

นอกจากนี้ยังมีมาตรฐานสากล JCI (The Joint Commission) (ขวัญชัย โชติพันธุ์, 2558: 12 - 13) ที่สามารถนำมาปรับประยุกต์ใช้กับการกำหนดมาตรการบริหารความเสี่ยงในสถานพยาบาลสำหรับประเทศไทย โดยกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ (สบส.) มีการสนับสนุนให้สถานพยาบาลได้รับการรับรองมาตรฐานสากล JCI

5. วิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการตีความ คำว่า “ศัลยกรรมความงาม”

ประเทศไทยและมลรัฐฟลอริดา สหรัฐอเมริกา ไม่มีการออกมาตรการควบคุมการประกอบกิจการสถานพยาบาลเพื่อศัลยกรรมความงามโดยเฉพาะ ดังนั้นหากมีความประสงค์ที่จะออกมาตรการควบคุมการทำศัลยกรรมความงาม เห็นควรนำหลักเกณฑ์การให้นิยามความหมาย คำว่า ศัลยกรรมความงามของมลรัฐนิวเซาท์เวลส์ ออสเตรเลีย มาศึกษาเป็นแนวทาง Private Health Facilities Amendment (Cosmetic Surgery) Regulation 2016 (NSW Government Health, 2016: online) ดังนี้

1) เป็นกระบวนการศัลยกรรมเพื่อความงามหรือเพื่อเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพร่างกายของบุคคลและต้องมีการวิสัญญีเข้ามาเกี่ยวข้อง (รวมทั้งวิธี Bier's Block) หรือ

2) เป็นกระบวนการผ่าตัด เหล่านี้ คือ การผ่าตัดตกแต่งบริเวณหน้าท้อง การผ่าตัดไขมันออก การกระชับแขน การผ่าตัดเพิ่มหรือลดขนาดหน้าอก การเพิ่ม-ลดขนาดหรือยกกระชับสะโพก การผ่าตัดเปลี่ยนแปลงน่อง การผ่าตัดเปลี่ยนแปลงกระดูกหรือการผ่าตัดเนื้อเยื่อที่อยู่ลึกเกินไป การถ่ายไขมันมากกว่า 2.5 ลิตร การดูดไขมันที่เกี่ยวกับการนำมันออกมากกว่า 2.5 ลิตร การเย็บตรึงเต้านม การกระชับคอ การผ่าตัดเปลี่ยนแปลงกล้ามเนื้ออก การเพิ่มขนาดอวัยวะเพศชาย การศัลยกรรมจมูก การกระชับใบหน้าด้วยวิธีผ่าตัดส่วนของแผ่นเนื้อเยื่อฟังกีตบริเวณใต้ชั้นไขมันผิวหนังเพื่อยกใบหน้าให้

กระชับ และการศัลยกรรมตกแต่งช่องคลอด แต่ไม่รวมถึงกระบวนการทางทันตกรรม จะเห็นได้ว่า การกำหนดคำนิยามคำว่า “ศัลยกรรมความงาม” ดังกล่าวนั้นไปที่การทำศัลยกรรมความงามประเภทที่มีความเสี่ยงสูง ไม่รวมถึงการฉีดสารเข้าสู่ร่างกายเพื่อเติมเต็มผิวที่หย่อนคล้อย ร่องแก้ม การใช้รังสีรักษาผิว ฝ้า หน้าตกรกระ การร้อยไหม ซึ่งในส่วนนี้คงต้องมาพิจารณาว่าควรนิยามลงในความหมายของคำว่าศัลยกรรมความงามหรือไม่ เพราะข้อดีของการนิยามดังกล่าวทำให้เกิดความชัดเจน ในการตีความ การใช้บังคับ แต่ก็อาจเกิดข้อเสียได้ในอนาคต ขาดความยืดหยุ่น

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาพบว่า การศัลยกรรมความงามสามารถกระทำได้โดยแพทย์ตั้งแต่ศัลยแพทย์ จนถึงแพทย์ทั่วไป ประเภทของขั้นตอนทางความงามได้มีเพิ่มมากขึ้นในหลายปีมานี้และมีขั้นตอนการผ่าตัดจากความเสี่ยงน้อยไปถึงความเสี่ยงสูง รวมทั้งข้อกังวลในเรื่องการให้ยาชาหรือยาระงับความรู้สึก ตั้งแต่การผ่าตัดเปลือกตา การเสริมจมูก การยกกระชับใบหน้า การเพิ่มขนาดทรวงอก เป็นต้น พบว่า การศัลยกรรมความงามที่มีความเสี่ยงสูงควรกระทำในสถานที่ที่มีการออกมาตรการควบคุมเป็นพิเศษ เพราะบางกรณีเป็นการกระทำในคลินิกเสริมความงามโดยใช้ยาชาเฉพาะจุดหรือยาระงับประสาท ได้มีเหตุผิดพลาดหลายกรณีจนถึงขั้นหัวใจหยุดเต้นอันเนื่องมาจากการผ่าตัดเสริมความงาม เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงและความกังวลเหล่านี้ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการพิจารณามาตรการที่เกี่ยวกับการผ่าตัดเพื่อเสริมความงามว่ามีความปลอดภัยและเหมาะสมหรือไม่ โดยมาตรการที่ใช้กับการผ่าตัดศัลยกรรมความงามมีอยู่ 2 เรื่องหลัก ๆ คือ มาตรการที่ใช้กับแพทย์ และมาตรการที่ใช้กับสถานที่ที่มีการศัลยกรรมเสริมความงาม (NSW Government Health, 2016: online)

ในส่วนของสถานที่ศัลยกรรมความงาม เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. 2541 และพระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. 2525 ถือได้ว่าสถานประกอบกิจการศัลยกรรมความงามรวมอยู่ในสถานพยาบาลเพื่อการประกอบวิชาชีพเวชกรรม ดังนั้นมาตรการการควบคุมต่าง ๆ หลักเกณฑ์การขออนุญาต การอนุญาต การกำหนดลักษณะและการบริการ เครื่องมือเครื่องใช้ บุคลากร จึงไม่มีลักษณะเฉพาะเจาะจง ต้องนำมาตรการของสถานพยาบาลเพื่อการประกอบวิชาชีพเวชกรรมมาใช้บังคับแทน ทำให้ส่งผลเสียต่อความปลอดภัยของประชาชนที่มาเข้าใช้บริการ ยังไม่สามารถคุ้มครองประชาชนได้เพียงพอ ดังนั้นสถานประกอบกิจการศัลยกรรมความงามจึงควรมีการแยกประเภท ลักษณะและการให้บริการ กำหนดมาตรการในการควบคุมออกเป็นพิเศษ เพื่อเป้าหมายในการคุ้มครองความปลอดภัยของผู้ป่วยและการดูแล เช่น กรณีการศัลยกรรมบางกรณีผู้ป่วยจะต้องไม่มีการเคลื่อนที่ชั่วระยะเวลาหนึ่ง หากเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉินควรมีการจัดให้มีขั้นตอนการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยที่ต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษ จำนวนเจ้าหน้าที่ขั้นต่ำและเครื่องมือที่มีความเหมาะสม ที่จะช่วยควบคุมและลดจำนวนสถานประกอบกิจการศัลยกรรมความงามที่แข่งขันกันเปิดอย่างเสรีตาม

ความนิยม โดยศึกษาได้จากมลรัฐนิวเซาท์เวลส์ ออสเตรเลีย ที่มีการแยกประเภทสถานประกอบการ กิจกรรมศัลยกรรมความงามเป็นการเฉพาะโดยต้องปฏิบัติตามมาตรการของสถานที่เพื่อประกอบการ วัสดุภัณฑ์และการผ่าตัด มลรัฐฟลอริดา สหรัฐอเมริกา แม้จะมีได้มีการออกกฎหมายควบคุมจัดประเภท สถานประกอบการกิจกรรมด้านศัลยกรรมความงามโดยเฉพาะ แต่ในเรื่องกำหนดระดับขอบเขตของ สำนักงานการผ่าตัดตามขนาดของการผ่าตัด กำหนดระยะเวลา ขอบเขตการผ่าตัดที่สามารถ ดำเนินการได้ ณ สำนักงานการผ่าตัดแต่ละระดับเอาไว้ และเรื่องการบริหารควบคุมความเสี่ยงภายใน มลรัฐฟลอริดา สหรัฐอเมริกาได้ให้ความสำคัญกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างมาก มีกำหนดลงลึกถึง รายละเอียดและต้องมีการตั้งผู้จัดการด้านความเสี่ยง สิ่งเหล่านี้จะสามารถนำมาปรับใช้ให้เกิดการ ยกระดับมาตรฐานของสถานประกอบการกิจกรรมศัลยกรรมความงามในประเทศไทย ก่อให้เกิดประโยชน์ ต่อประชาชนผู้เข้ารับบริการ

สำหรับมาตรการที่ใช้กับแพทย์ที่เกี่ยวข้องกับการทำศัลยกรรมความงาม หลายประเทศใน โลกประสบปัญหาการขาดแคลนบุคลากรทางการแพทย์ เมื่อพระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ.2525 ไม่มีการบัญญัติกฎหมาย มาตรการควบคุมเป็นพิเศษว่าต้องเป็นแพทย์เฉพาะทางเท่านั้น แพทย์ทั่วไปที่ได้ไปประกอบวิชาชีพเวชกรรมจึงสามารถดำเนินการศัลยกรรมความงามได้ โดยในส่วน นี้ไม่แตกต่างกับประเทศที่นำมาศึกษาเปรียบเทียบเพราะมลรัฐนิวเซาท์เวลส์ ออสเตรเลีย และ มลรัฐฟลอริดา สหรัฐอเมริกาแพทย์ทั่วไปก็สามารถดำเนินการศัลยกรรมความงามได้เช่นเดียวกัน แต่ ไม่ว่าจะประเทศไทย หรือมลรัฐนิวเซาท์เวลส์ ออสเตรเลีย หรือมลรัฐฟลอริดา สหรัฐอเมริกา แพทย์ หรือศัลยแพทย์ที่จะสามารถดำเนินการทำศัลยกรรมความงามได้จะต้องผ่านมาตรฐานขั้นต่ำตามที่ กฎหมายกำหนดไว้และได้รับอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพแพทย์ได้เท่านั้นจึงจะสามารถดำเนินการ ศัลยกรรมความงามได้ ผู้ที่ไม่ใช่แพทย์ไม่สามารถดำเนินการได้ การศัลยกรรมความงามในกรณีที่มี ความเสี่ยงสูงมาตรการที่เกี่ยวกับแพทย์ผู้ดำเนินการศัลยกรรมความงามแต่เพียงอย่างเดียวจะไม่เป็น การจัดการความเสี่ยงที่เพียงพอ ดังนั้นการออกมาตรการเฉพาะสำหรับสถานที่เพื่อประกอบการ ศัลยกรรมความงามเป็นสิ่งที่จำเป็นในการจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ที่กล่าวมา

การทำศัลยกรรมความงามที่ต้องมีการวัสดุภัณฑ์ สำหรับประเทศไทยในขณะนี้การวัสดุภัณฑ์ไม่ได้มี การกำหนดไว้เป็นการเฉพาะว่าต้องดำเนินการโดยวัสดุภัณฑ์แพทย์เท่านั้น แพทย์หรือพยาบาลที่ได้รับการ รับรองหรือผู้ช่วยแพทย์ภายใต้การควบคุมของแพทย์ก็สามารถดำเนินการระงับความรู้สึกได้ เช่นเดียวกับมลรัฐฟลอริดา สหรัฐอเมริกา แตกต่างกับมลรัฐนิวเซาท์เวลส์ ออสเตรเลีย ได้มีการกำหนด มาตรการไว้เลยว่าสถานประกอบการกิจกรรมศัลยกรรมความงามจะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานของสถาน ประกอบกิจการประเภทที่มีการวัสดุภัณฑ์ คือ การวัสดุภัณฑ์จะต้องดำเนินการโดยวัสดุภัณฑ์แพทย์เท่านั้นและ ต้องจัดให้ผู้ช่วยเหลือวัสดุภัณฑ์ด้วย ซึ่งมาตรการดังกล่าวย่อมส่งผลอันดีต่อความปลอดภัยของผู้ เข้ารับบริการ หากผู้ดำเนินการวัสดุภัณฑ์ขาดความเชี่ยวชาญอาจส่งผลร้ายจนถึงแก่ชีวิตได้ ด้วยเหตุนี้

ประเทศไทยควรจะมีการกำหนดมาตรการเกี่ยวกับการคัดสรรคนที่ต้องมีการวิสัญญีเช่นเดียวกับมลรัฐนิวเซาท์เวลส์ ออสเตรเลีย เพื่อมุ่งคุ้มครองสุขภาพ อนามัยของประชาชนที่นับวันนิยมเข้ารับการทำคัดสรรความงามกันมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. กฎหมายประเทศไทยกับการขาดหลักเกณฑ์ มาตรการควบคุมสถานประกอบกิจการคัดสรรความงาม

ควรกำหนดแยกประเภทสถานพยาบาลเพื่อการคัดสรรความงามออกมาเป็นการเฉพาะเจาะจง โดยแก้ไขคำนิยาม สถานพยาบาล และกำหนดเพิ่มประเภทสถานพยาบาลเพื่อการคัดสรรความงามลงใน พ.ร.บ.สถานพยาบาล พ.ศ.2541 ไม่ควรจะนำไปไว้ในมาตรการเดียวกันกับสถานพยาบาลเพื่อการประกอบวิชาชีพเวชกรรม

2. มาตรการของประเทศไทยกับการอนุญาตให้ประกอบกิจการคัดสรรความงาม

เมื่อแยกประเภทสถานประกอบกิจการคัดสรรความงามแล้ว เงื่อนไขการอนุญาตประกอบกิจการคัดสรรความงาม การก่อสร้างสถานประกอบกิจการคัดสรรความงาม ต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.2522 อีกทั้งต้องปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนดไว้สำหรับสถานประกอบกิจการคัดสรรความงามโดยเฉพาะ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของสถานที่ สภาพแวดล้อม เครื่องมือ เครื่องใช้ อุปกรณ์ การวิสัญญี ห้องพัก การย้ายผู้ป่วย การควบคุมการติดเชื้อ การอพยพกรณีประสบภัยพิบัติหรือกรณีฉุกเฉิน

โดยสถานพยาบาลเพื่อประกอบกิจการคัดสรรความงาม ควรจะมีการกำหนด เครื่องมือ เครื่องใช้ ที่จำเป็นต้องกำหนดให้มีในสถานประกอบกิจการคัดสรรความงามไม่มีไม่ได้ อาทิ 1) เครื่องช่วยหายใจ ชุดท่อช่วยหายใจ 2) เครื่องปั๊มหัวใจกึ่งซีพ อุปกรณ์กึ่งซีพ 3) ในกรณีที่สถานที่ยุบัติเหตุที่ผู้ป่วยที่เป็นเด็กด้วย (จะต้องมี) อุปกรณ์ช่วยชีวิตสำหรับเด็ก 4) ระบบการโทร สื่อสาร ที่เจ้าหน้าที่และผู้ป่วยสามารถที่จะใช้เมื่อต้องการความช่วยเหลือจากเตียงแต่ละเตียง รถเข็น เก้าอี้ สุขขาของผู้ป่วย ห้องอาบน้ำ และศูนย์ดำเนินการของเจ้าหน้าที่ 5) จอดติดตามการเต้นของหัวใจ 6) ต้องมีการสำรองไฟฟ้าในลักษณะที่สามารถทำให้การบริการยังคงดำเนินต่อไปได้ 7) เครื่องตัดจี้ด้วยไฟฟ้า 8) อุปกรณ์เกี่ยวกับการวิสัญญีตามข้อแนะนำของวิทยาลัยวิสัญญีแพทย์ 9) ชุดอุปกรณ์ปลอดเชื้อสำหรับกระบวนการฉุกเฉิน 10) ต้องจัดเตรียมที่พักให้แก่ผู้ที่เข้ารับการคัดสรรความงาม ทั้งในกรณีเข้ารับการคัดสรรความงามเป็นเวลานานกว่า 24 ชั่วโมง หรือไม่อาจที่จะกลับออกไปได้ในวันเดียวกัน หรือผู้ที่เข้ารับการรักษาและออกไปในวันเดียวกัน 11) ต้องมีแผนเป็นลายลักษณ์อักษรว่าด้วยความปลอดภัยด้านอัคคีภัย ด้านเหตุฉุกเฉิน ด้านภัยพิบัติ รวมถึงการขนย้ายผู้ป่วยในกรณีที่เป็น 12) ต้องจัดมีระบบการขจัดกากป้อนและกระบวนการในการนำเครื่องมือทางการแพทย์ อุปกรณ์ทางคลินิก

มาใช้ใหม่ในการทำความสะอาด การฆ่าเชื้อโรค การสเตอริไรส์ เครื่องมือและอุปกรณ์ และการบำรุงรักษาเป็นไป (ไม่ส่งผลเสีย) ต่อสิ่งแวดล้อม 13) ต้องจัดทำนโยบายเป็นลายลักษณ์อักษรเกี่ยวกับกระบวนการที่จะต้องปฏิบัติเพื่อป้องกันและลดความเสี่ยงที่จะเกิดจากการติดเชื้อของผู้ป่วยในระหว่างอยู่ที่สถานที่ดังกล่าว

เมื่อผู้อนุมัติพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นไปตามมาตรการที่กำหนด จึงจะออกใบอนุญาตให้ประกอบสถานประกอบกิจการศัลยกรรมความงามได้

3. กฎหมายกับการทำศัลยกรรมความงามของผู้ประกอบวิชาชีพแพทย์

การกำหนดข้อบังคับ มาตรการเกี่ยวกับผู้ประกอบวิชาชีพแพทย์ที่เกี่ยวข้องกับการทำศัลยกรรมความงาม ในส่วนนี้ผู้เขียนพบว่าหลาย ๆ ประเทศและประเทศไทยประสบปัญหาเรื่องการขาดแคลนบุคลากรด้านการแพทย์ การที่จะออกกฎหมายกำหนดให้แพทย์เฉพาะทางเท่านั้นเป็นผู้ดำเนินการศัลยกรรมความงามได้น่าจะไม่เหมาะสมกับบริบทดังกล่าว ด้วยเหตุนี้สำหรับมาตรการในการกำหนดคุณสมบัติของผู้ประกอบวิชาชีพแพทย์ที่สามารถดำเนินการทำศัลยกรรมความงามได้ ผู้เขียนเห็นว่าแพทย์สภาควรออกมาตรการควบคุมเฉพาะ อาทิเช่นแพทย์ทั่วไปที่จะดำเนินการศัลยกรรมเพิ่มขนาดหน้าอก หรือดูดไขมัน หรือการศัลยกรรมประเภทอื่น ๆ ต้องได้รับการฝึกอบรม โดยมีการกำหนดชั่วโมงของการอบรม กำหนดหลักเกณฑ์การฝึกอบรม มีการสอบประเมินผล และเมื่อผ่านการฝึกอบรมต้องมีการประกาศให้ประชาชนทั่วไปสามารถตรวจสอบได้ว่า แพทย์ท่านนี้ผ่านการฝึกอบรมการทำศัลยกรรมหน้าอก หรือจมูก หรือ ศัลยกรรมประเภทอื่น ๆ แล้วจึงจะสามารถดำเนินการศัลยกรรมความงามประเภทนั้นได้ นอกจากนี้ควรนำกำหนดแนวทางในการปฏิบัติของแพทย์ที่ประกอบกิจการศัลยกรรมความงามหรือแพทย์ศัลยกรรมความงามของมลรัฐนิวเซาท์เวลส์ ออสเตรเลีย มาปรับใช้เป็นกรอบแนวทางให้แก่แพทย์ที่ประกอบกิจการศัลยกรรมความงามในประเทศไทย

ส่วนการดำเนินการศัลยกรรมความงามที่ต้องมีการวิสัญญีร่วมด้วย ผู้เขียนเห็นว่าควรมีการกำหนดให้แพทย์ที่จะดำเนินการให้ยาระงับประสาทแก่ผู้เข้ารับการทำศัลยกรรมความงามได้นั้น ควรที่จะเป็นแพทย์วิสัญญีหรือหากแพทย์ทั่วไปที่ได้รับใบประกอบวิชาชีพแพทย์จะดำเนินการวิสัญญี ควรที่จะได้ได้รับการฝึกอบรมเป็นพิเศษเช่นกัน และเมื่อผ่านการฝึกอบรมต้องมีการประกาศให้ประชาชนทั่วไปสามารถตรวจสอบได้ว่า แพทย์ท่านนี้ผ่านการฝึกอบรมการวิสัญญีแล้ว

4. กฎหมายเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงภายในของสถานประกอบกิจการศัลยกรรมความงาม

ควรนำมาตรการของมลรัฐฟลอริดา สหรัฐอเมริกา และมาตรฐานสถานประกอบกิจการทางการแพทย์สากล มาตรฐาน JCI (Joint Commission International) มาศึกษา ปรับใช้เป็นแนวทาง เพื่อออกเป็นมาตรการบังคับให้ทุกสถานพยาบาลต้องปฏิบัติตาม

5. การตีความ คำว่า “ศัลยกรรมความงาม”

หมายถึง กระบวนการศัลยกรรมความงามที่ต้องมีการผ่าตัดและต้องมีการวิสัญญีหรือไม่ ต้องมีการวิสัญญี อาทิ 1) การผ่าตัดตกแต่งบริเวณหน้าท้อง 2) การตัดไขมันออก 3) การกระชับแขน 4) การผ่าตัดเพิ่มหรือลดขนาดของหน้าอก 5) การเพิ่ม ลดขนาด หรือยกกระชับสะโพก 6) การผ่าตัดเปลี่ยนแปลงน่อง 7) การผ่าตัดเปลี่ยนแปลง กระดูก หรือการผ่าตัดเนื้อเยื่อที่อยู่ลึกลงไป 8) การถ่ายไขมัน 9) การดูดไขมัน 10) การเย็บตริ่งเต้านม 11) การกระชับคอ 12) การผ่าตัดเปลี่ยนแปลง กล้ามเนื้ออก 13) การเพิ่มขนาดอวัยวะเพศชาย 14) การศัลยกรรมจมูก 15) การกระชับใบหน้า 16) การศัลยกรรมตกแต่งช่องคลอด หรือรวมทั้งกระบวนการทางการแพทย์เพื่อความงามหรือเพื่อเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพ ร่างกายของบุคคล อาทิ การฉีดสารเติมแต่งเข้าสู่ร่างกาย การรื้อใหม่ แต่ทั้งหมดนี้ไม่รวมถึงกระบวนการทางทันตกรรม

ข้อเสนอในการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลเกี่ยวกับ มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมสถานพยาบาล ในการทำศัลยกรรมความงาม ทำให้พบประเด็นและข้อมูลที่น่าสนใจ อันเกี่ยวกับมาตรการศัลยกรรมความงามในเด็ก เนื่องจากปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีข้อกำหนดมาตรการในการควบคุมการทำศัลยกรรมความงามในเด็ก และพบว่าอายุของผู้เข้ารับการศัลยกรรมน้อยลงเรื่อย ๆ พ่อแม่บางคนก็พาลูกไปศัลยกรรมความงามด้วยตนเอง เพื่อหวังให้ลูกเป็นดาราใช้หน้าตาในการหางานหาเงิน ซึ่งเป็นประเด็นที่ควรมีการค้นคว้าวิจัยต่อไปเพื่อหามาตรการในการควบคุมการทำศัลยกรรมความงามในเด็ก

เอกสารอ้างอิง

- กฎกระทรวง กำหนดชนิดและจำนวนเครื่องมือ เครื่องใช้ ยาและเวชภัณฑ์ หรือยานพาหนะที่
จำเป็นประจำสถานพยาบาล.พ.ศ.2558 (2558,2 เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 132
ตอนที่ 26 ก. หน้า 33 - 49.
- ขวัญชัย โชติพันธุ์. (2558). **คติทางการแพทย์ เล่ม 2**. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- ไทยพีบีเอส. (2558). **สคบ.เผยยอดร้องศัลยกรรม-เสริมความงามพุ่ง จมูกเบี้ยว-ยุบ-อັกเสบ-ชิโรโคน
ไม่ได้มาตรฐาน**. ค้นเมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2560, จาก [http://news.thaipbs.or.th/
content/6476](http://news.thaipbs.or.th/content/6476)
- ผู้จัดการออนไลน์. (2561). **อึ้งซ่อนเสียง! แพทย์เตือน “วงการนี้มันดาร์ก” ระวัง..หมอใหม่หัดศัลย์**.
ค้นเมื่อ 1 มกราคม 2562, จาก <https://mgronline.com/live/detail/9610000124986>
- พระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ.2541 (2541, 24 มีนาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 115 ตอนที่
15 ก หน้า 32 - 47.
- พระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ.2525 (2525, 11 สิงหาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 99 ตอน
ที่ 111 ฉบับพิเศษ หน้า 1 - 24.

องค์การอิสระเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคภาคประชาชน. (2557). สิทธิผู้บริโภคสากล 8 ประการ. ค้นเมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2561, จาก <http://www.indyconsumers.org/main/index.php/47-information/handbook/194-571120002>

Code of Federal Regulations Title 42 Public Health Part 482.51. (2011). Retrieved on 1st November 2017, from <https://www.govinfo.gov/content/pkg/CFR-2011-title42-vol5/pdf/CFR-2011-title42-vol5-sec482-51.pdf>

NSW Government Health. (2010). **Cosmetic Surgery and The Private Health Facilities Act 2007: The Regulation of Facilities Carrying Out Cosmetic Surgery Discuss Paper.** Retrieved on 3rd October 2017, from <http://www.health.nsw.gov.au/legislation/Documents/discussion-paper-cosmetic-surgery.pdf>

_____. (2010). **Private Health Facilities Regulation 2010.** Retrieved on 3rd October 2017, from <https://www.legislation.nsw.gov.au/#/view/regulation/2010/64/full>

_____. (2016). **Private Health Facilities Amendment (Cosmetic Surgery) Regulation 2016.** Retrieved on 3rd October 2017, from <http://www.accs.org.au/images/docs/media/Regulation-Amendment.pdf>

Research Office Information Services Division. (2014). **Research Report Regulation of aesthetic practices in selected places.** Retrieved on 21th March 2018, from <https://www.legco.gov.hk/research-publications/english/1415rp01-regulation-of-aesthetic-practices-in-selected-places-20141128-e.pdf>

The 2017 Florida Statute. (2017). Retrieved on 1st November 2017, from <http://www.leg.state.fl.us/statutes/>